

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De bona erubescencia & eius commendatione. Et quòd peccatum sit valde erubescibile. Cap. XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

nem Et licet etiam nullus haberet malam intentionem, nihilominus tam mortuus esset qui occisus esset: & secun^{us}um leges qui occasionem damni dat, damnum dedisse videtur. Dicitur etiam Exo 21. Si quis aperuerit cisternam, & foderit, & non operuerit eam, cecideritque bos vel asinus in eam, reddet dominus cisternę pretium iumentorū. Cisterna quę habet aquam ad remediū sitis, incautis tamen potest esse occasio mortis vel præcipiti. Sic vxor etiā alicuius, quę viro suo est remedium fornicationis alii potest esse occasio mortis Sic etiā vocat Salomon vxorem Prouerb. 5. vbi sic legitur: Bibe aquam de cisterna tuā, id est, de propria vxore. Hęc cisterna aperitur, quando mulier nimium ornatur. In eam verò non cooperatam bos vel asinus cadit, quando ostensione pulchritudinis, quam mulier incautē ostendit, aliquis perit In hoc casu anima pereuntis de manu mulieris requiritur. Si quis incautē deferendo ignem domum aliquem incendat, nonne tenebitur ad emendam? Quomodo ergo innocens erit, quę pulchritudinē suā incautē ostendēdo, domos spirituales exurit? Quædā etiā ideo se ornāt, quia erubescūt nō deserte ornarē, quos deserte cōsueuerūt, vel quos alię mulieres deserunt vel quia timēt ab hominib^{us} erideri, si ornatus tales dimiserint.

De bona erubescētia & eius commendatione. Et quod peccatum sit vnde erubescibile. CAP. XV.

ET quia verecundia hęc multum nocet ecclesię Dei, ideo tractabimus hic de verecundia. Et quia quędam verecundia bona est, & quędam mala est, iuxta illud Ecclesiast. 4. Est confusio adducens peccatum, & est confusio adducēs gloriam. ¶ Primo de bona erubescētia dicemus. ¶ Secundo de mala. ¶ Tertio tangemus de irriterentibus eos, qui bene faciunt. ¶ Notandum ergo quod erubescētia bona est quoddam fructum, quo aliquis regitur in viam paradisi. Dum aliquis habet fructum istud, sperari potest de eius correctione. Vnde Sapiens Erubuit, salua res est. Ad commendationem huius erubescētia facit illud Ecclesi. 2. Ante grandinem præbit coruscatio, & ante verecundiam præbit gratia. Præcipuē verecundia placet in mulieribus. Ecclesiast. 7. Gratia verecundię mulieris sensata super aurum. Verecundia etiam specialiter placet Deo in penitentibus. vnde Bernardus: Quantum displicet Deo impudentia peccatoris, tantum placet erubescētia penitentis. De non habente erubescētia legitur Ierem. 3. Frons mulieris meretricis facta est tibi, noluit erubescere. & Esa 3. dicitur de non habentibus erubescētia istam: Peccatum suum quasi Sodoma præ-

tra prædicauerunt, nec absconderunt. Legitur etiam Iere. 6. Confusi sunt, quia abominationem fecerunt: quin potius confusione non sunt confusi, & erubescere nescierunt. Verè erubescere nescit, qui de peccato non erubescit. Peccatum enim valde erubescibile est. ¶ Magis erubescibile est peccatum, quàm nuditas totius corporis: quod patet, quia peccatum nuditatem fecit erubescibilem. Parentes enim nostri non erubescabant ante peccatum, licet essent nudi. Vnde cum illud, propter quod aliquid est tale, magis erit tale: magis erubescibile videtur esse peccatum, quàm nuditas. Præterea quum erubescencia sit fuga rei indecens, peccatum autè indecentius sit quàm aliquid aliud, quod sit in mûdo, cum sit opus diaboli, & ipso amoto omnia decencia essent, constat magis erubescibile esse, imò cõparatione ipsius alia nõ sunt erubescibilia. vnde dicit Greg. de Maria Magdalena, Quia semetipsam grauiter erubescerat intus, nihil esse credidit, quod verecundaretur foris. ¶ Præterea, peccatũ est immunditia, & cõparatione ipsius immunditia corporalis non reputatur immunditia. Matt. 15. Quæ procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coinquant hominem. Et quibusdam interpositis subditur: Non lotis manibus manducate, non coinquant hominem. Est etiam peccatũ abominatio magna. vnde Psal. Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt. Vnde patet peccatum valde erubescibile esse. Multis autem aliis modis ostendi potest, quod peccatum sit valde erubescibile. Et quia hominem proditorem reddit apud Deum, & quia facit eum valde vilem: facit etiã inferiorẽ brutis animalibus, quæ tantum vnã mortem soluunt: sed peccator debitor est duplicis mortis, & quia peccatum funis est, quo quis in inferno suspendatur: nõ habet diabolus vnde hominem suspendat, nisi ipsemet fauem istum ei attulerit. Est etiam peccatum illud cum quo fustigabitur homo in die iudicij corã toto mundo. Thren. 1. Vigilant iugum iniquitatum mearum: in manu eius conuolutæ sunt, & impositæ collo meo.

¶ De xvi erubescibilibus

ITLA de quibus erubescendum est, enumerantur nobis Ecclesia. 41. Erubescete à patre & à matre de fornicatione, &c. ¶ Et sunt xvi. quæ ibi tanguntur, de quibus multũ erubescere debemus. ¶ Et ponitur primo fornicatio, quæ quadruplici ratione valde erubescibilis est, quia tam vilium membrorum, & quia anima & corpus in ea maculantur, & quia mulier ibi venditur, dat animam suam quandoque pro duobus denariis diabolo, & corpus leccatori: non faceret tale forum de sotularibus suis. ¶ No-

tabiliter etiã dicit, Erubescite à patre & matre. Pater est Deus & Ecclesia est mater, de quibus debet multum erubescere fornicans. Potest multum erubescere filia diuitis dum fornicatur, quia pater suus poterat eam honorificè maritare. Nonne erubescere debet filia Dei de tanto patre, si fornicetur, cum ipse possit eam optimè maritare? A præli ente & à potente deum erubescere debet homo de mendacio: quia prior est fur, quàm assidue vitii mendacis, vt legitur Eccl. 20. & quia mentiens nõ seruat fidem, licet velit sibi fidem adhiberi, & fallit eum qui confisit in eo: erubescendum est enim propter Deum præsentem: id est, præsentem, & potentem vindictam sumere de mentiente, & potest illud intelligi specialiter de mendacio promissionis in captiuitate facta. ¶ Tertio erubescendum est de delicto: id est, de negligentia & pigritia. Senec. Turpissima iactura est, quæ per negligentiam fit. Eccl. 22. In lapide luteo lapidabitur piger. A principe autem ideo erubescendum est de delicto, quia multum displicet ei pigritia serui, sicut velocitas multum placet. & Prouer. 10. Vidisti virum velocem in opere suo? coram rege habitabit. Præcipue tamen à summo principe erubescendum est de delicto, & ab illo iudice cui cuncta aperta sunt. Et cuncta quæ sunt adducet in iudicium, & de quolibet momento temporis negligenter expetis exigentationem. ¶ Quarto erubescendum est de iniquitate à synagoga & plebe. Et primo de hoc, quod homo sibi iniquè appropriat, quod debet esse commune: vt faciunt vsurarij, qui tempus omnibus commune sibi appropriant, quod dominus voluit ab omnibus equaliter possideri. Et mali dispensatores qui sibi retinent, quod pauperibus debent diuidere, quibus dicitur Luc. 16. Facite vobis amicos de mamonâ iniquitatis, id est, de pecuniâ iniquè vel inæqualiter detenta. ¶ Quinto erubescendum est ad locum & amicum, de iniustitia: id est, hoc quod iniuste agit erga locum & amicum. Hoc valde iniquum est. Prouer. 3. Ne moliaris amico tuo malum, cum in te habeat fiduciam. ¶ Sexto erubescendum est de furto. Tob. 2. Non licet nobis aliquid edere de furto, aut contingere. Et præcipue erubescendum est, si quis furum fecerit, vel sustinuerit fieri in loco in quo ipse habitat. ¶ Septimo, erubescendum est, de veritate Dei & testimonio: id est, de veritate quam Deus docuit, & tot testimonij confirmauit, si aliquis illi fidem non adhibuit. ¶ Octauo erubescendum est de discubitu in panibus, si quis se inhoneste habuerit, vel si ei, ad cuius mensam comedit, fidem postea non seruauerit. Sicut faciunt illi, qui postquam ad mensam domini sederunt, vel spiritualiter vel temporaliter.

poraliter, nō timent ei contumeliam inferre. ¶ Nono, erubescendum est, obfuscatione dati & accepti. Datum obfuscatur, qui cum tristitia dat. Eccl. 35. In omni dato hilarem fac vultum. Vel qui dat cum dilatione: rouet. 3. Ne dicas amico tuo, Vade & reuertere. Cras enim tibi dabo: cum statim possis dare. Datum etiam obfuscatur, qui illud extollit. Potius enim debet qui dat donum diminuerē, uā extollere. vnde Genl. 33. dixit Iacob ab Esau, Si inueni gratiam in oculis tuis, accipe munusculum de manu mea. Acceptum etiam obfuscatur qui de beneficio est ingratus, vel ipsum attenuat: o vel obliuioni tradendo. Senec. Lex beneficij est, q̄ alter obliuisci debet dati, alter debet memor esse accepti. Caro: Exiguū munus cum dat tibi pauper amicus, Accipito placidē, plenē & laudare memeto. ¶ Decimo, erubescendum est, à salutarijs de silētio. Quod in duobus casibus præcipuè intelligendum est, scilicet quādo aliquis non vult reddere salutem alicui causa superbia, vel causa odij. Sapiēs: Saluta libenter. Eccl. 23. Amicum salutare non confundaris, & à facie illius non te abscondas. Nec obstat illud Luc. 10. Neminem per viam salutaueris. Et illud 4. Reg. 4. quod dixit Eliseus ad Giezi: Si occurrerit tibi homo, non salutes eum: & si salutauerit te, ne respondeas ei. Per hoc enim prohibetur prolixitas vel curiositas salutationis. Quod autē bonum sit salutare, patet per illud Matt. 10. Intrañtes autem domum, salutate eam. ¶ Undecimo, erubescendum est à respectu mulieris fornicariæ. Quia secundū August. Impudicus oculus impudici cordis est nuntius. ¶ Duodecimo, erubescendum est ab auersione vultus cognati: quia sicut legitur 1. ad Tim. 5. Si quis suorum, & maximē domesticorum curam nō habet, fidem negauit, & est infideli deterior. Nec solum erubescendum est ab auersione vultus cognati, sed etiā proximi, præcipuè pauperis. Vnde Tob. 4. Noli auertere faciem tuam ab vllō paupere. Ita enim fiet vt nec à te auertatur facies domini. Vnde sequitur in verbo proposito Eccl. 4. Ne auertas faciem à proximo tuo. ¶ Tertio decimo, erubescendum est, ab auferēdo partem & nō restituendo. Sicut enim valde honorabile est dare, sic erubescibile valde est auferre, & præcipuè fratri suo fideli: scilicet partem quam patet cælestis dedit ei de rebus huius mundi. Specialiter autem nō restituere ablata, videtur esse erubescibile vsu rariis & raptoribus, qui cum sint iam condemnati suspendio inferni pro male acquisitis, potius volunt retinere & suspendi, quam reddere & liberari. In quo sunt peiores latronibus, qui omnia libenter restituerent, & scitent se per hoc posse liberari.

¶ Quartodecimo à respectu mulieris alieni viri. Periculose enim valde respectus talis. Ipse respectus fuit occasio Dandi adulterij, & homicidij, vt dicitur 2. Re. 11. Nec solum à respectu isto erubescendum est, sed etiam à quacunque familiaritate, vt ad ipsam vel ad ancillam eius, vnde possit oriri mala suspiciō. Vnde sequitur: Ne scruteris ancillam eius, & ne steteris ad lectum eius. ¶ Quintodecimo, erubescendum est ab amicis de sermōibus impropertij. Et si amicus debet arguere amicū, tamen ab impropertio. Tullius in tractatu de Amicitia: Monere & monitio, & cōtumelia careat obiurgatio. ¶ Sextodecimo, erubescendū est ab impropertione dati. Imitari debet illum qui ab omnibus affluenter, & non impropertat, vt legitur Iacob. 2. ¶ Fatuo verò legitur Eccle. 20. Exiguabit, & multum impropertabit. Qui enim nō erubescit male agere, est sicut equus ab igne frano, qui de facili regi non potest. ¶ Duo solebant homines cohibere à malo, scilicet timor Dei, & pudor mūdi. Sed timor Dei multos iam parū cohibet à malo. Benignitate enim Dei & misericordia abutuntur homines male agētes, quia Deus benignus eos ad pēnitentiam expectat. Ecclesiast. 8. Quia non profert cito contra malos sententia, absque timore vllō filij hominum perpetrāt mala. Non attendentes, quōd misericordia ista super exaltat iudicium: iuxta verbum Iacob. 2. Quia quāto misericors dius hic parcit, tanto iustitia in futuro durius ferit, vt dicit Hieronym. Quāto amplius malleus eleuatur, tanto postea durius percutit: & quāto atcus plus curuatur, tanto vehementius sagittam emittit. Similiter se habet iustitia Dei. Augu. Lento gradu diuina procedit seueritas, sed tarditate compensat gravitas. Pudor etiam iam potius impellit homines ad malum, quā cohibeat à malo: quia qui solebant erubescere male agere, iam erubescunt bene facere.

De mala erubescētia, & eius detestatione.

CAP. XVI.

DE erubescētia mala, hoc modo dicemus. ¶ Primo ponemus ea quæ possunt valere ad detestationē erubescētia. Secundo ponemus remedia quibus vtī possumus contra eam. ¶ Primo, valere potest ad detestationem eius, si ostendatur quod causa sit timiditas eorum, & ignorantia qui propter erubescētia non audent benefacere. Ipsi sunt sicut equi vmbra timorati. Vera mala non sunt præsētia vitæ, sed futuræ. Præsētia mala sunt sicut vmbra futurorū. Vnde qui erubescētia in presentem timent, & non futuram, ipsi timent vmbra, nō verum